

પ્રસ્તાવના: આઝાદીની લડતમાં મહાત્મા ગાંધીજીએ 'સ્વદેશી' અને 'ખાદી'ને જે મહત્વ આપ્યું હતું, તે માત્ર વસ્ત્રો પૂરતું સીમિત નહોતું; તે દેશના આત્મસન્માન અને આર્થિક આઝાદીનું પ્રતીક હતું. આજે જ્યારે ભારત વિશ્વ સત્તા બનવા તરફ આગળ વધી રહ્યું છે, ત્યારે 'સ્વદેશી અપનાવો'નો મંત્ર ફરીથી એટલો જ પ્રાસંગિક બની ગયો છે. સાચી દેશભક્તિ માત્ર સરહદ પર જઈને દુશ્મનો સામે લડવામાં જ નથી, પરંતુ દેશમાં બનેલી વસ્તુઓ વાપરીને દેશના અર્થતંત્રને મજબૂત કરવામાં પણ છે.

સ્વદેશી એટલે શું? સરળ ભાષામાં કહીએ તો, જે વસ્તુનું ઉત્પાદન આપણા જ દેશમાં થયું હોય, જેને બનાવવામાં આપણા જ દેશના શ્રમિકોનો પરસેવો અને કૌશલ્ય લાગ્યું હોય, અને જેના વેચાણથી મળતો નફો આપણા જ દેશમાં રહેતો હોય – તે વસ્તુ એટલે 'સ્વદેશી'. વિદેશી વસ્તુઓના મોહનો ત્યાગ કરીને પોતાના દેશની બનાવટોને પ્રાથમિકતા આપવી એ જ સ્વદેશી વિચારધારા છે.

આર્થિક મજબૂતી અને રોજગારી: જ્યારે આપણે વિદેશી કંપનીનો સાબુ, ટુથપેસ્ટ, મોબાઈલ કે કપડાં ખરીદીએ છીએ, ત્યારે આપણા મહેનતના પૈસાનો મોટો ભાગ વિદેશમાં જતો રહે છે. તેનાથી વિદેશી કંપનીઓ અને તે દેશો ધનવાન બને છે. પરંતુ, જો આપણે ભારતમાં બનેલી વસ્તુઓ ખરીદીએ તો:

આપણો રૂપિયો આપણા દેશમાં જ ફરતો રહે છે.
દેશના નાના ઉદ્યોગકારો, ખેડૂતો અને કારીગરોને પ્રોત્સાહન મળે છે.
દેશના યુવાનો માટે રોજગારીની નવી તકો સર્જાય છે.
ભારતનું અર્થતંત્ર મજબૂત બને છે.

Business & Productivity Software

'વોકલ ફોર લોકલ' અને આત્મનિર્ભર ભારત: વડાપ્રધાનશ્રીએ આપેલું 'આત્મનિર્ભર ભારત' અને 'વોકલ ફોર લોકલ'નું સૂત્ર સ્વદેશી અપનાવવા માટેની નવી હાકલ છે. આપણે આપણા સ્થાનિક (Local) ઉત્પાદનો માટે અવાજ ઉઠાવવો જોઈએ અને તેનો પ્રચાર કરવો જોઈએ. દિવાળી પર ચીનની લાઈટો વાપરવાને બદલે આપણા કુંભારે બનાવેલા માટીના કોડિયાં વાપરવાં, એ સ્વદેશી અપનાવવાનું શ્રેષ્ઠ ઉદાહરણ છે. જ્યારે દેશનું નાનું-મોટું ઉત્પાદન વેચાશે, ત્યારે જ દેશનો ગરીબ વર્ગ પણ સમૃદ્ધિના ફળ ચાખી શકશે.

ગુણવત્તા અને માનસિકતા: ઘણીવાર આપણને એવી ખોટી માન્યતા હોય છે કે વિદેશી વસ્તુઓ જ સારી હોય છે. આપણે આ ગુલામી માનસિકતામાંથી બહાર આવવું પડશે. આજે ભારતીય બનાવટો ગુણવત્તામાં વિશ્વસ્તરે સ્પર્ધા કરી રહી છે. ઈસરો (ISRO) જેવી સંસ્થા હોય કે ભારતીય દવા ઉદ્યોગ – આપણે દુનિયાને બતાવી દીધું છે કે ભારત શ્રેષ્ઠ વસ્તુઓ બનાવી શકે છે.

ઉપસંહાર: દેશને સમૃદ્ધ બનાવવા માટે સરકાર એકલી કંઈ ન કરી શકે, જનતાનો સહકાર પણ જરૂરી છે. આપણે સંકલ્પ કરવો જોઈએ કે શક્ય હોય ત્યાં સુધી આપણે ભારતીય બનાવટો જ વાપરીશું. સ્વદેશી અપનાવવું એ માત્ર આર્થિક વ્યવહાર નથી, પણ એક રાષ્ટ્રીય ફરજ છે. અંતમાં એટલું જ કહી શકાય:

"જે દેશનું ધન દેશમાં રહે, તે દેશ મહાન બને,

સ્વદેશી અપનાવીએ તો જ, ભારત આત્મનિર્ભર બને."

ગુજરાત પ્રાથમિક શિક્ષણ અપડેટ